

Välfärdsbrott

Heby kommun

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

Förstudie
Februari 2023

*Bo Rehnberg, cert. kommunal revisor
Jonathan Melkko, revisionskonsult*

Innehållsförteckning

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30.17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

1.	Inledning	3
2.	Kort om Heby kommun	6
3.	Resultat	8
4.	Sammanfattning	21

Inledning

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

Inledning

Bakgrund

Inom kommunsektorn ser vi en ökning av antalet välfärdsbrott utifrån att kommunen innehar resurser som är intressanta för de kriminella.

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

SKR definierar begreppet välfärdsbrott som när en extern aktör - företag eller privatperson - otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning. Enligt SOU 2019:59 kostar välfärdsbrott samhället 18 miljarder kronor årligen. Osäkerhetsintervallet uppgår till 11-27 miljarder kronor. Ekonomisk vinning är en av de viktigaste drivkrafterna för organiserad brottslighet. Angrepp på utbetalande system och brottslighet i form av undandragande av skatter och avgifter innebär årligen miljardförluster för staten.

I kommunen hanteras flera viktiga välfärdssystem. Kommuner gör utbetalningar till exempelvis externa assistansutförare, till enskilda i form av ekonomiskt bistånd eller till civilsamhället i form av olika stöd, t.ex. stöd till föreningslivet. Vidare gör kommunen årligen upphandlingar och inköp för betydande belopp. I alla dessa delar finns det risk för oegentligheter och för att kommunen utnyttjas. Det kan röra sig om både välfärdsbrott i mindre skala, men också välfärdsbrott i en mer organiserad och systematisk skala. Välfärdsbrottslighet finns inom hela välfärdssystemet, och har särskilt uppmärksammats inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera kommunala områden. Det finns också risk för att personer på insidan, det vill säga anställda i kommunen, agerar som så kallade möjliggörare. En möjliggörare kan exempelvis tipsa vänner, släkt eller bekanta om brister på insidan och ge tips på upplägg i syfte att utnyttja systemet. Det kan också handla om anställd som har otillåten bisyssla i t.ex. ett företag som tillhandahåller hemtjänst i kommunen.

Syfte och frågeställningar

Förstudien ska ge en bild av kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Syftet med förstudien är att revisorerna ska få ett underlag för att kunna ta beslut om behov av eventuell fördjupad granskning ska genomföras inom området. Förstudien kan ses som en fördjupad risk- och väsentlighetsanalys inom området.

Förstudien ska besvara följande frågeställningar:

- Hur arbetar kommunen med riskanalyser för att medvetandegöra och upptäcka risker kopplat till välfärdsbrott? Har kommunen identifierat och bedömt inom vilka områden riskerna och hoten finns?
- Finns det fastställda styrdokument som stöd i arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott?
- Hur arbetar kommunen med att åtgärda de brister som upptäckts i syfte att förebygga välfärdsbrott?
- Samordnas kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott, eller ligger ansvaret på respektive verksamhetsdel?
- Hur ser kommunens samverkan ut med andra myndighetsaktörer i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott samt utbyta erfarenheter med andra?
- Hur fungerar kommunen en visselblåsarfunktion och är den i så fall känd?

Inledning

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

Avgränsning

Förstudien avgränsar sig till följande områden:

1. Utbetalningar till externa utförare: Personlig assistans
2. Utbetalningar till civilsamhället: Föreningsstöd
3. Utbetalningar till enskilda: Ekonomiskt bistånd
4. Upphandling och inköp av externa utförare

I alla dessa fyra områden ingår det vi kallar för interna oegentligheter, eller möjliggörare dvs personer på insidan i den kommunala organisationen som genom en aktiv handling eller genom passivitet hjälper till i samband med välfärdsbrottet.

Metod

Förstudien har genomförts genom enkätundersökning, dokumentstudier samt kompletterande intervjuer. Följande funktioner har intervjuats: kommundirektör (tillika säkerhetschef), ekonomichef, kommunjurist (tillika upphandlingsansvarig), förvaltningschef socialförvaltningen, enhetschef personlig assistans samt enhetschef ekonomiskt bistånd.

Enkätundersökningen har genomförts under december 2022 och tillsänts nyckelpersoner inom verksamheten (10 st). Svarsfrekvensen uppgår till 90 procent. Enkäten består av 10 påståenden som de svarande fått ta ställning till. Resultatet av enkätundersökningen redovisas i avsnitt 3 "Resultat".

Kort om Heby kommun

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

Kort om Heby kommun

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

I databasen Kolada återfinns mer än 4 500 nyckeltal som möjliggör analys av kommuners och regioners verksamhet. Nyckeltalen kvaliteten. Här finns bland annat statistik i vilken grad verksamheten köper tjänster från externa utförare.

Nedan redovisas utfall av relevanta nyckeltal från de verksamheter som omfattas av denna förstudie:

Upphandling och inköp

Kommunens inköp från externa utförare år 2021 är i nivå med genomsnitt för riket. Jämförelse med liknande kommuner visar att inköpsvolymen är högre än genomsnittet.

Heby: 19 %

Liknande kommuner: 14 %

Riket: 19 %

Statistiken visar att Heby kommuns inköp i första hand sker från privata utförare.

Personlig assistans

Verksamheten köper tjänster från privata utförare i större utsträckning än liknande kommuner.

Kommunens köp av insatser till personer med funktionsnedsättning uppgick år 2021 till 19 procent, vilket är högre än genomsnittet i liknande kommuner (15 %).

Genomsnitt i riket uppgick för samma period till 21 procent.

Föreningsstöd

Hebys kostnad för kontanta bidrag till idrottsföreningar uppgick år 2021 till 105 kr per invånare. Redovisad kostnad är högre än genomsnittet bland liknande kommuner (77 kr/inv).

Motsvarande nyckeltal saknas för föreningar inom kultur respektive det sociala området.

Ekonomiskt bistånd

Kommunens kostnad för ekonomiskt bistånd uppgick år 2021 till 1 980 kr per invånare.

Kostnaden är högre än såväl riksgenomsnittet som liknande kommuner.

Verksamhetens kostnad för ekonomiskt bistånd är väsentligt högre (44 procent) jämfört med förväntad kostnad utifrån struktur.

3

Resultat

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

1. Inventering och analys av risker

Hur arbetar kommunen med riskanalyser för att medvetandegöra och upptäcka risker kopplat till välfärd?
Har kommunen identifierat och bedömt inom vilka områden riskerna och hoten finns?

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

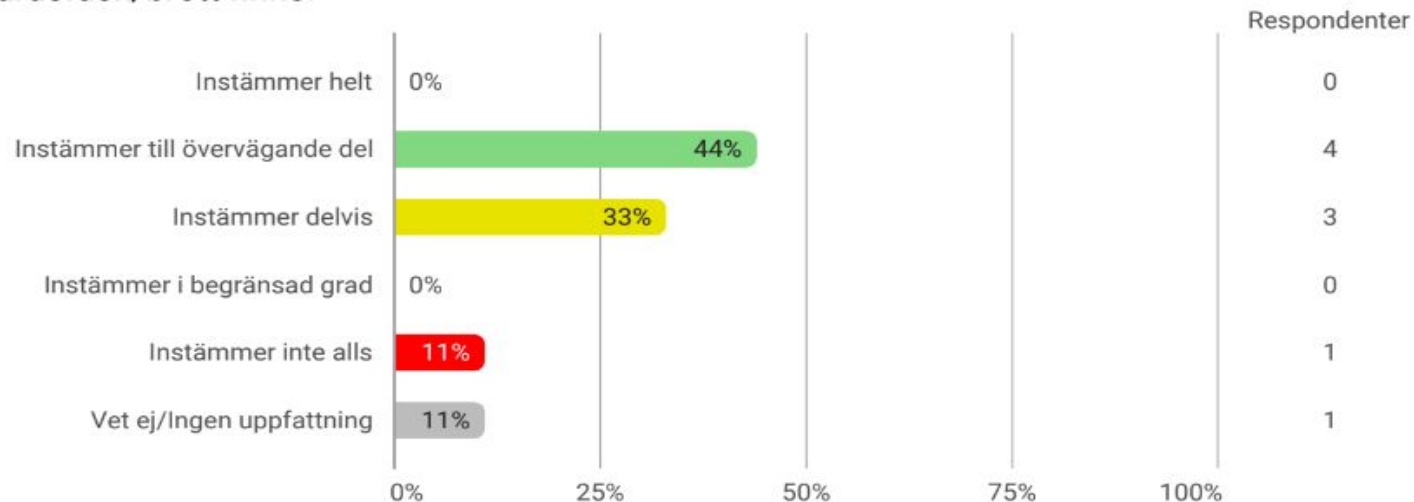
lakttagelser

Enligt SKR:s rapport Välfärdsbrott och otillåten påverkan (2021) är riskanalyser som syftar till att identifiera svagheter i organisationen en av de viktigaste verktygen i det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott.

Två av förstudiens fokusområden (personlig assistans och ekonomiskt bistånd) finns inom vård- och omsorgsnämnden. Föreningsbidrag finns framför allt inom kultur- och fritidsnämnden. Upphandling och inköp återfinns inom ekonomienheten som i sin tur finns under kommunstyrelsen förvaltning (central förvaltning).

Nedan redovisas resultat i genomförd enkätundersökning:

4. Min verksamhet har identifierat, bedömt och dokumenterat inom vilka områden risker och hot för välfärdsfusk/brott finns.

1. Inventering och analys av risker

Hur arbetar kommunen med riskanalyser för att medvetandegöra och upptäcka risker kopplat till välfärd?
Har kommunen identifierat och bedömt inom vilka områden riskerna och hoten finns?

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

lakttagelser

Av enkätundersökningen framgår att det finns en variation huruvida man anser att verksamheten har identifierat, bedömt och dokumenterat inom vilka områden risk och hot för välfärdsbrott finns. I enkäten har det även varit möjligt att lämna kompletterande kommentarer till påståendet. Av dessa kommentarer framgår att verksamheterna har identifierat och bedömt, däremot ej dokumenterat. Detta *kan* tolkas som att det har förts en muntlig dialog om välfärdsbrott eller närbesläktade områden, men att det inte har tagits med i riskanalysen.

Vid kompletterande intervjuer framkommer att riskanalyser i första hand genomförs inom ramen för styrelsens/nämndens/förvaltningens arbete med intern kontroll. Varken kommunstyrelsen eller nämnder har säkerställt att området välfärdsbrott ska beaktas i arbetet med riskanalyser.

Vi noterar att i upprättade riskanalyser i viss grad lyfter fram områden som är relevanta, exempelvis att trygga tillgångar. Det finns dock ingen tydlig riskanalys som specifikt riktas mot området välfärdsbrott. Således görs heller ingen särskild kontrollåtgärd inom arbetet som omfattar specifikt välfärdsbrott.

Av enkätresultat visar svaren på en stor spridning mellan såväl att verksamheten har och inte har identifierat, bedömt och dokumenterat vars risker och hot för välfärdsbrott kan finnas.

Vid intervjuer beskrivs att det finns behov av att arbeta mer systematiskt med området välfärdsbrott. Vid intervjun med företrädare för upphandling och inköp beskrivs att vid planering för 2023 togs välfärdsbrott och närliggande områden i beaktning för att se vars ev. risker/gråzoner fanns. Däremot togs arbetet inte vidare efter det, exempelvis att lyfta in det i riskanalys.

Kommentar

Det genomförs riskanalyser, dock utan särskilt beaktande av välfärdsbrott. Således finns ett behov av att utveckla och dokumentera arbetet med riskanalyser kopplat till välfärdsbrott, såväl på en kommunövergripande nivå som inom respektive verksamhet.

2. Styrande dokument

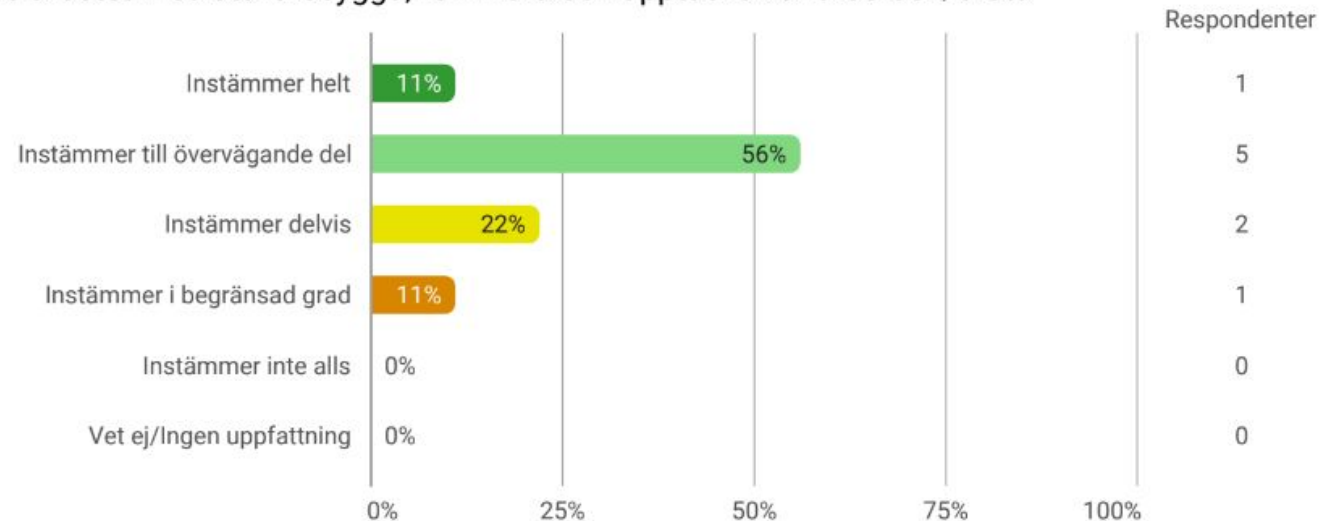
Finns det fastställda styrdokument som stöd i arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärd

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

lakttagelser

I enkätundersökning har de svarande fått ta ställning till följande påstående:

2. Jag upplever, utifrån mitt arbete och yrkesroll, att det finns tydliga styrdokument och rutiner gällande arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk/brott.

Av sammanställningen framgår att de svarande i hög grad upplever att det finns styrande dokument som stöd i arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Av kommentarer som lämnats till påståendet nämns att välfärdsbrott finns med i diskussionen, men att det finns en brist på övergripande styrande dokument för området. Andra kommentarer som lämnats är att man till stor del lutar sig mot befintlig lagstiftning, och därav upplever att det finns fastställda styrdokument.

2. Styrande dokument

Finns det fastställda styrdokument som stöd i arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott?

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

lakttagelser

I intervjuer ges exempel på kommunövergripande styrdokument. Här framhålls i första hand attestreglemente, delegationsordning och liknande.

Vidare finns det interna riktlinjer på förvaltningsnivå utifrån den verksamhet som bedrivs, exempelvis "Riktlinje för bistånd inom äldreomsorgen", "Riktlinje för individ och familjeomsorg" samt "Riktlinje upphandling". I dessa underlag beskrivs även vilka krav som ska uppfyllas och som därmed kan utgöra stöd till det förebyggande arbetet kopplat till välfärdsbrott.

Motsvarande underlag återfinns även kopplat till kultur- och fritids (föreningsstöd) verksamheter i form av "Riktlinje för föreningsstöd".

Förstudien visar att det inte finns specifika kommunövergripande, eller på förvaltningsnivå, styrdokument som stöd i arbetet med att särskilt förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott.

Intervjuade upplever i stort att det finns väl utarbetade metoder för det dagliga arbetet som ger goda förutsättningar till att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott, vilket även tydliggörs av enkätsvaren. Däremot saknas en tydlig koppling mot de risker som kan uppstå kopplat till välfärdsbrott.

Kommentar

Styrande dokument finns på kommunövergripande nivå och verksamhetsnivå. Dessa tydliggör och vägleder i det dagliga arbetet.

Vi noterar dock att det saknas underlag särskilt kopplat till välfärdsbrott, exempelvis policy och handlingsprogram.

3. Ansvars- och rollfördelning

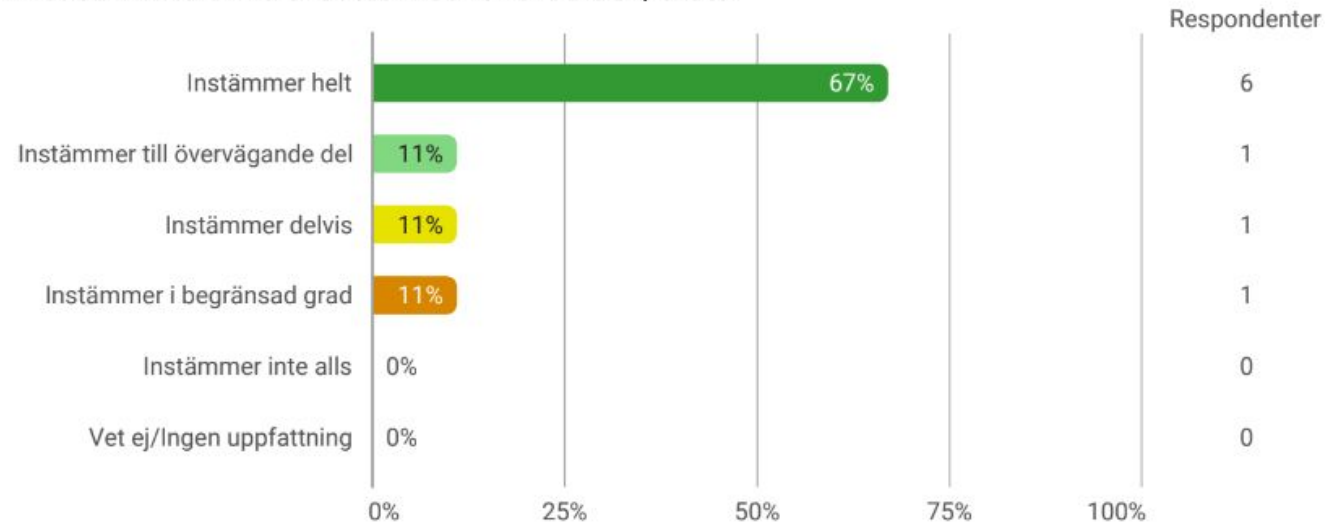
Samordnas kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott, eller ligger ansvars- och rollfördelningen i verksamhetsdel?

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 8 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

lakttagelser

I enkätundersökning har respondenter fått ta ställning till följande påstående:

3. Jag upplever att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning avseende vem/vilka inom min verksamhet som ska driva arbetet mot välfärdsfusk/brott.

Av sammanställningen framgår att svarande i hög grad upplever att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning för vem/vilka inom respektive verksamhet som ska bedriva arbetet mot välfärdsbrott. Men samtidigt noteras att svarsalternativet "Instämmer i begränsad grad" valts, vilket tyder på att det finns förbättringsmöjligheter med att konkretisera ansvar och roller kopplat till området för kommunen i stort.

3. Ansvars- och rollfördelning

Samordnas kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott, eller ligger ansvarsfördelningen i verksamhetsdel?

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17.8.45 ve
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

lakttagelser

I kompletterande intervjuer framkommer att i dagsläget saknas särskilda informationspunkter eller liknande i kommunövergripande forum, exempelvis ledningsforum eller motsvarande.

Det finns ingen särskild uttalad kommunövergripande grupp, forum eller enskild samordnare som hanterar arbetet kring välfärdsbrott i dagsläget. Det finns heller inte någon särskild central styrning/riktlinje för hur arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott ska ske.

Intervjuade tydliggör att man utgår från att området hanteras inom ordinarie förvaltningsorganisation och från respektive chefs ansvarsroll. Av enkätsvar ges även denna bild då de flesta upplever att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning. Det finns dock inte en tydlig dokumenterad ansvarsfördelning för området.

Inom förvaltningarna finns det övergripande styrgrupper eller motsvarande, dessa tar dock inte välfärdsbrott i beaktning. Däremot sker det enhetsmöten inom vård- och omsorgsförvaltningen där en punkt kring avvikelser finns med löpande. Här menar intervjuade att det finns utrymme för att diskutera exempelvis polisanmälningar och fall kring bidragsbrott eller liknande.

Kommentar

Vi kan inte se att det finns någon formaliserad, kommunövergripande samordning av kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Det åligger istället respektive förvaltning/verksamhet/chef att hantera området.

Det kan vara relevant för kommunen att se över behov av en kommunövergripande handlingsplan eller motsvarande som styr kommunens arbete för att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Detta skulle även kunna leda till att arbetet blir systematiserat och effektivt inom samtliga verksamheter samt en tydlig ansvarsfördelning.

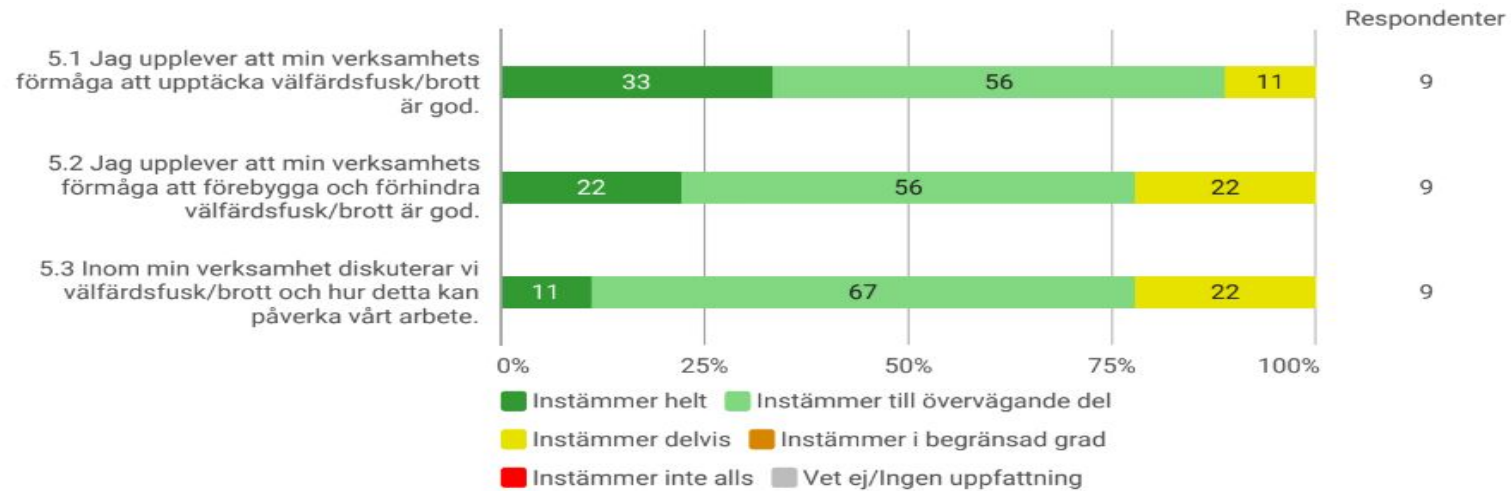
4. Åtgärder

Hur arbetar kommunen med att åtgärda de brister som upptäckts i syfte att förebygga välfärdsbrott?

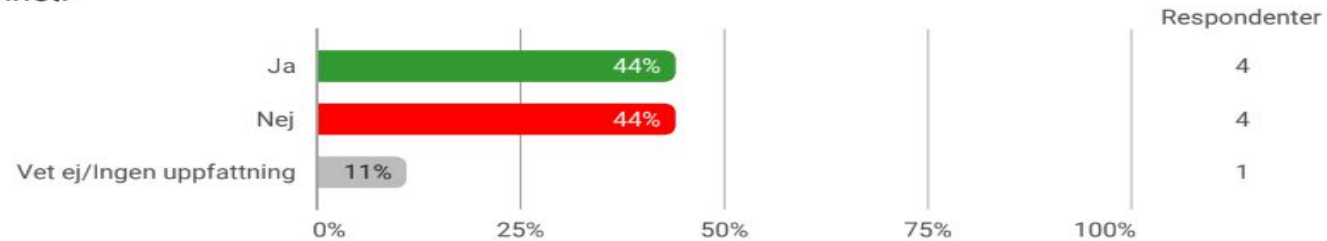
Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

Iakttagelser

Inom detta avsnitt har svarande i enkätundersökning fått ta ställning till följande påståenden:

5.4 Jag har under de senaste två åren haft kännedom eller misstankar om välfärdsfusk/brott inom min verksamhet.

4. Åtgärder

Hur arbetar kommunen med att åtgärda de brister som upptäckts i syfte att förebygga välfärdsbrott?

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

lakttagelser

Av genomförd enkät noteras att det finns svar som visar på att anställda inom kommunen har haft kännedom eller misstankar om välfärdsbrott. Vid intervjuer bekräftas denna bild.

Enkätundersökningen indikerar även att verksamheten upplever att det finns en relativt god förmåga att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott, även om förbättringsområden finns.

Som exempel har det förekommit fall som indikerar på välfärdsbrott för ekonomiska transaktioner. Detta var särskilt möjligt då det var möjligt att enskilt attestera ett beslut, varpå attestreglementet sågs över och nu i flera fall kräver ytterligare attestant för beslut.

Intervjuade beskriver att en polisanmälan görs vid upptäckt av välfärdsbrott. Av delegationsordning för vård- och omsorgsnämnden framgår förvaltningschef och enhetschef som delegater för polisanmälan, beroende på vilket ärende som berörs. Det beskrivs dock av intervjuade vara ofta förekommande att polisanmälningar som görs har långa utredningstider alternativt läggs ner. Däremot bedömer intervjuade att kommunens insats har varit så utförlig som möjligt, utifrån att ta fram handlingar och information, för att ärenden inte ska läggas ner. Samtidigt lyfter intervjuade att det funnits fall där person-/er blivit dömd.

Kommentar

Enkätundersökning och intervjuer indikerar att verksamheten på olika sätt arbetar för att förhindra uppkomsten av välfärdsbrott.

I sammanhanget bör dock återupprepas att kommunens verksamheter inte genomfört en systematisk riskanalys med särskilt fokus på välfärdsbrott. Utifrån en sådan analys skulle det bli tydligare inom vilka områden sårbarheter finns samt vilka åtgärder som bör vidtas.

5. Samverkan

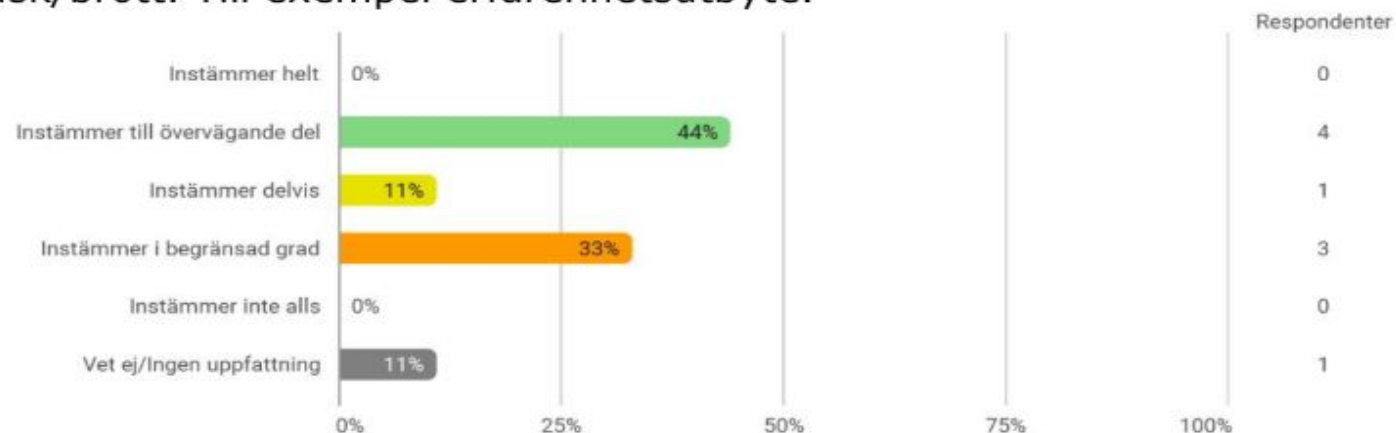
Hur ser kommunens samverkan ut med andra myndighetsaktörer i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka utbyta erfarenheter med andra?

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

lakttagelser

I enkätundersökning ställs följande påstående till respondenterna:

6. Inom min verksamhet sker tillräcklig samverkan med andra myndighetsaktörer för att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk/brott. Till exempel erfarenhetsutbyte.

Av sammanställningen framgår att det varierar beroende på om man anser att det sker en tillräcklig samverkan med andra myndighetsaktörer inom området. Det här kan tolkas som att vissa verksamheter inom kommunen har fler forum och nätverk där samverkan sker med andra aktörer. Det kan vidare vara att för vissa verksamheter blir det mer naturligt att ha samverkan med exempelvis försäkringskassan, skatteverket etc. än för andra.

5. Samverkan

Hur ser kommunens samverkan ut med andra myndighetsaktörer i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka brott samt utbyta erfarenheter med andra?

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

lakttagelser

Intervjuade beskriver att företrädare från kommunen har samverkat med andra myndighetsaktörer, exempelvis försäkringskassan och skatteverket kring området. Det har bl.a. varit förebyggande/informativa insatser kopplat till folkbokföringsbrott som kommunen deltagit vid. Vi har inte noterat att erfarenheter och lärdomar från dessa tillfällen på ett tydligt sätt förts vidare till övriga verksamheter inom kommunen. Däremot finns det, som i föregående avsnitt nämndes, indirekta forum där så kan göras.

Av de intervjuade beskrivs extern samverkan främst ske med Tierps kommun, såväl via formella forum som informella. Det finns dock inte särskilda forum med inriktning mot välfärdsbrott, vilket det även finns antydning av från enkätsvaren. Intervjuade lyfter att forum och samverkan sker med Tierps kommun med anledning av att det beskrivs mer tillämpligt att samverka med en kommun i liknande storlek.

Det finns även andra forum med andra myndighetsaktörer, exempelvis polis, länsstyrelse och andra nätverk inom Uppsala län. Framförallt lyfter intervjuade att kontakten med polis känns kortare och snabbare nu, än tidigare, då det löpande sker träffar. Här bör tilläggas att särskilt forum för välfärdsbrott ej inkluderas i dessa forum/nätverk.

I övrigt noteras att en grannkommun, Uppsala kommun, i augusti 2022 har beslutat anta ett program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete. Programmet omfattar bl.a. arbete mot organiserad brottslighet och brott mot välfärdssystem.

Kommentar

Vi noterar att det finns nätverk/forum med myndighetsaktörer och andra kommuner inom Uppsala län. Forum/informationsdag som skett med försäkringskassan och skatteverket har haft särskilt fokus på välfärdsbrott av olika former.

Vi noterar dock att det inte finns en tydlig struktur för hur erfarenheter/lärdomar från dessa forum/informationsdagar kan spridas vidare till övriga delar av kommunens organisation. Detta var även tydligt i föregående fråga kring hur Heby kommun samordnar arbetet internt i sin organisation.

Det är lämpligt att Heby kommun tar del av Uppsala kommuns erfarenheter i arbetet att motverka välfärdsbrott.

6. Visselblåsarfunktion

Hur fungerar kommunens visselblåsarfunktion och är den känd?

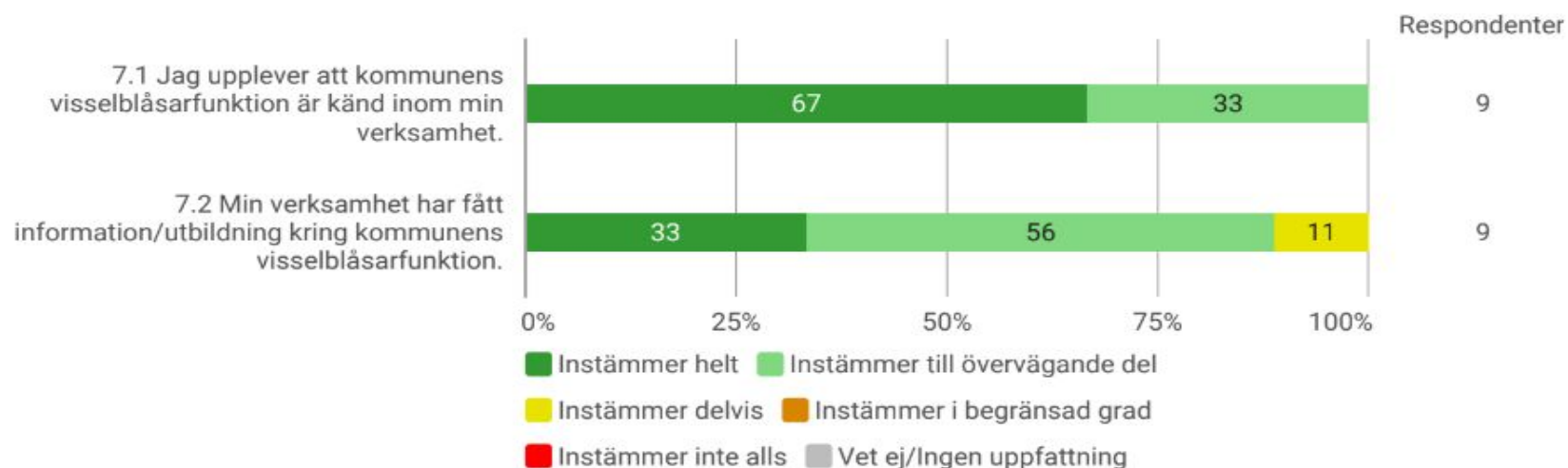
Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

Iakttagelser

Den 23 oktober 2019 antogs EU-direktivet (EU 2019/1937) om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (det sk. visselblåsarordirektivet). Direktivet trädde i kraft den 16 december samma år. Av direktivet framgår att medlemsländerna ska ha införlivat det i sin nationella lagstiftning senast den 17 december 2021. Sverige har även sedan tidigare en lag som skyddar arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden mot repressalier. Till följd av EU-direktivet fattade Riksdagen den 29 september 2021 beslut om att anta en ny, mer omfattande lag om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Lagen om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (2021:890), även kallad visselblåsarlagen, trädde i kraft den 17 december 2021.

Enligt lagen behöver kommuner inrättat interna rapporteringskanaler och förfaranden för att hantera och följa upp inkomna rapporter den 17 juli 2022. Lagen gäller vid rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram. Det kan gälla ett handlande eller en underlåtenhet att göra något.

I enkätundersökning ställs följande påståenden:

6. Visselblåsarfunktion

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

Hur fungerar kommunens visselblåsarfunktion och är den känd?

lakttagelser

Via Heby kommuns webbplats finns möjlighet att anmäla ett missförhållande via visselblåsarkanal. Webbplatsen redogör bl.a. för vem som kan nyttja funktionen, information om vad som kan anmälas etc. Kommunen tillämpar en extern part som sköter systemet.

Enkätresultatet indikerar att kommunens visselblåsarfunktion är känd inom verksamhetsorganisationen samt att information om funktionen har spridits vidare till kommunens anställda.

I intervju framkommer att information om visselblåsarfunktionen har lämnats till chefer på informationsdagar och liknande kommunikationsvägar. Sedan har chefer fört vidare informationen på exempelvis arbetsplatsträffar till övriga medarbetare.

Kommentar

Vi noterar att kommunens visselblåsarfunktion (kanal) finns på plats och att den upplevs vara känd i samtliga delar av verksamheterna. Det är extern part som administrerar systemet, men man hittar funktionen via kommunens webbplats.

4

Sammanfattning

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

Sammanfattning

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30 17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

Efter genomförd förstudie ser vi att Heby kommun genom såväl kommunstyrelse och nämnder har möjlighet att stärka, intensivera och utveckla arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Det handlar såväl om att upprätta styrdokument, utöka riskanalyser samt att nyttja forum för erfarenhetsutbyte.

Vi noterar att kommunen har infört en visselblåsarfunktion. Förstudien indikerar att den är känd inom verksamheterna.

Nedan är de huvudsakliga brister vi noterat vad gäller kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott:

- Att riskanalyser inte genomförs i syfte att identifiera prioriterade områden med hög risk för välfärdsbrott på en kommunövergripande nivå eller på verksamhetsnivå.
- Att det inte finns upprättade styrdokument som tydliggör hur kommunen avser att arbeta med frågan om välfärdsbrott.
- Att organisation och ansvarsfördelning inom området inte är preciserade samt att det saknas etablerade forum som särskilt syftar till att inkludera välfärdsbrott och därmed möjliggöra bl.a. erfarenhetsutbyte.

Utifrån genomförd förstudie lämnas följande rekommendationer inför kommande revisionsplanering för mandatperioden:

Revisionen granskar hur kommunens verksamheter i stort arbetar med intern kontroll. Granskningen ska ske såväl inom ramen för grundläggande granskning (tilläggstjänst Intern kontroll) eller som ett fördjupat projekt.

Revisionen prövar om det ska genomföras en fördjupad granskning inom området välfärdsbrott. Inriktning på denna granskning bör ta utgångspunkt från genomförd förstudie.

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30.17 § 45
HandlingsId: 2023:1397
Datum: 2023-06-09

2023-02-16

Carin Hultgren

Uppdragsledare

Bo Rehnberg

Projektledare